

Po pošti prejemas:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrť » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnistvu prejemas:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrť » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom

20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inseratē
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izveniš
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 250.

V Ljubljani, v četrtek, 29. oktobra 1903.

Letnik XXXI.

Naša stranka in za- deva regulacije Mirne

Ker čujemo, skušajo nekateri begati volivce ob Mirni s tem, da jim razlagajo, kako naša stranka baje ovira regulacijsko delo, priobčujemo v sledečem vprašanje, koje je stavil dež. poslanec dr. Schweitzer z zadnji seji dež. zbora v tej zadevi. Iz tega se bode takoj razvidelo, da je naša stranka kolikor mogoče pospeševala to zadevo, da so jo pa ovirale stranke večine, slovenski liberalci in Nemci.

Dr. Schweitzer je vprašal: »Častiti go spod deželni glavar! Jaz se obračam do Vas z nekim vprašanjem in sicer v zadevi urav nave Mirne.

Vsem gospodom te visoke zbornice je gotovo znano tozadevno poročilo deželnega odbora. Jaz ne bom tukaj kritikoval tistega mojstra inženirja, ki je prvi delal načrte za regulacijo Mirne. V ilustracijo vrednosti nje govega načrta služi že to poročilo deželnega odbora samo, katero s suhimi besedami pravi, da je treba razun vseh tistih stotiso- čev (Poslanec dr. Tavčar: »Poročilo ni v razpravi!«), ki so se že zazidali in zakopali, še 276 000 K, da bi bilo pa še veliko več potreba, ako bi se tako delalo, kakor je ho tel dotični inženir, ki je prvi načrte delal. Če bi se namreč po njegovem nasvetu z materijalom ravnalo, bi se pa še 134.000 K več potrebovalo.

Stališče naše stranke nasproti temu pred- logu in sploh naproti temu vprašanju je tudi že znano. Jaz bi tukaj samo sledeče kon- štatiral:

Naša stranka je že lansko leto izrekla, da je pripravljena sodelovati, ako se deželni zbor ad hoc v rešitev zadeve regulacije Mirne, skliče, in da bo za to vprašanje ozi- roma za rešitev tega vprašanja glasovala. (Poslanec dr. Tavčar: »Kje bomo pa denar vzeli?«)

To je bil prvi korak, katerega je storila naša stranka v dokaz, da rešitve tega vpra- šanja ne bo zavirala.

Potem je v letošnjem zasedanju naša stranka vložila nujni predlog, ki zahteva, da se to poročilo deželnega odbora nujno obravnava in nujno reši. (Posl. dr. Šuster- šič: »Tako je!«) To je bil drugi korak, ka-

terega je naša stranka storila v tej zadevi, in kateri korak kaže, da je stranki na tem ležeče, da se ta zadeva reši.

Tretji korak, katerega je naša stranka storila, je ta, da je izrekla, da je priprav-ljena sodelovati in da je zadovoljna s tem, ako se vsi predlogi dnevnega reda naravnost odkažejo odsekom in da potem poročila o uravnavi Mirne in sklepu ne bo obstruirala.

Vsa ta dobra volja naše stranke je bila zaman, večina je uprizorila obstrukcijo (Po- slanec dr. Tavčar: »Že spet!«), kakršne v parlamentih še nikjer nismo videli, obstruk- cijo, ki je v zgodovini parlamentarizma po- polnoma nepoznana, popolnoma osamljena, da namreč ve čina obstruira v parlamen- tarnem zboru. (Klici na levi: Tako je! Odo- bravanje na levi.) Torej ta večina je onemo- gočila vsako delovanje, torej tudi onemogo- čila rešitev tega zelo nujnega vprašanja, te zelo nujne zadeve. Jaz sicer upam, da bo večina še prišla na to, da je s temi svojimi koraki nekaj storila, kar ni bilo posebno modro. Enkrat je večina že pokazala, da ima takozvani »Treppenwitz«, kakor ga imenuje Nemec: kadar je že zunaj, takrat se spomni, da je nekaj naredila, kar ni bilo posebno modro. (Veselosť na levi.) Dokaz temu, da je v zadnjem zasedanju zaradi tistega ključa za odseke povzročila obstrukcijo, potem pa je pozneje spoznala, da bi bila storila bolj modro, ako bi nam bila zahtevani ključ do- volila, in letos je to res naredila.

Tako torej upam, da bodo gospodje tudi glede drugih svojih korakov, ko bomo zunaj na stopnicah (Poslanec dr. Šusteršič: »Tam za vogljem jih pamet čaka!« — Ve- selost na levi), prišli na to, da niso ravnali posebno previdno; ampak s tem vprašanje glede uravnave Mirne še ni rešeno. (Posla- nec dr. Tavčar: »Saj ste ga vi pokopali!«) Gospod poslanec dr. Tavčar bo to seveda zmiraj trdil, ampak jaz sem ravnokar do- kazal in konstatiral, da je kriva večina. Go- spod poslanec dr. Tavčar kar žari same lju- bezni do dela (Veselosť na levi), toda kadar pridemo mi, da hočemo delati, pa pravi: »Sedaj pa jaz ne bom delal!«

Jaz bi torej vprašal gospoda deželnega glavarja, kako hoče deželni odbor postopati, da reši to zadevo, da se izvrši vsaj najnuj- nejše, da dotični posestniki ne bodo škode trpeli, da se varuje princip, da dotični

posestniki tam ob Mirni ne bodo zaradi postopanja večine trpeli kake materijelne škode? (Ugovarjanje v središču.)

Mi smo bili pripravljeni, rešiti to zadevo tako, kakor je v poročilu deželnega odbora predlagano, toda to nam onemogočuje ve- čina in torej prosim gospoda deželnega gla- varja, da je tako prijazen, in odgovori na to vprašanje.

Deželni glavar je na to vprašanje od- govoril, da se potrebno ukrene, da se osi- gurajo dela in da se udeleženci obvarujejo škode.

Naša stranka je bila torej za rešitev tega vprašanja, tedaj seveda tudi za dovo- litve v to potrebnega denarja, ali le pod pogojem, da vdeleženi posest- nikov ob Mirni ne zadenejo nova bremena. Vse drugo, kar nekateri o tej stvari govore, je izmišljeno.

Iz deželnih zborov.

V štajerskem deželnem zboru je 28. t. m. poslanec Wagner uta- meljeval predlog za ustanovitev deželne hi- ralnice v okraju Feldbach, ozir. Fehring. Predlog se je oddal odseku. — V imenu naučnega odseka poroča poslanec dr. Hof- mann-Wellenhof in predlaga vsprejem na- slednjega zakonskega načrta: V mestu Knittelfeld naj se ustanovi javna dekliska triin. zrednica. Ta meščanska šola se bo na način vzdrževala kot ostale javne ljudske in meščanske šole. Potem stavi istotakšen predlog glede ustanovitve dekliske šole v Voitsbergu. Oba predloga sta bila vsprejeta brez debate. — Poslanec Ž i š k a r je vložil predlog za ustanovitev meščanske šole s slo- venskim učnim jezikom v Savnici. Poslanec dr. D e š k o je podal interpelacijo vsled dvo- jezičnih tiskovin, ki so se izdale za slovenske občine.

Moravski deželni zbor. Nemci so interpelirali namestnika vsled nezadostnih prostorov na nemški tehniki v Brnu. Dr. Začek je utemeljeval predlog, v katerem za- hteva od vlade, da ustanovi na Moravskem češko vseučilišče. Povdarja, da je ustano- vitev češkega vseučilišča nujna potreba za Čehe sploh, zlasti za one na Moravskem, že z ozirom na majhno število vseučilišč v Av- striji napram drugim deželam, in z ozirom na to, da v Avstriji obstoji pet nemških, dve poljski, in le ena češka univerziteti, in ven- dar je češkega naroda za nemškim največ v Avstriji. Prejšnje dunajske vlade so že pred mnogimi leti izjavile, da je zdaj Moravska prva na vrsti, ki potrebuje univerze, in da

je naš narod prvi, ki ima pravico do nje. Z globokim obžalovanjem je govornik po- vdarjal, da ni morda nasprotstvo dunajske vlade in birokracije, ki zadržuje izpolnitev čeških želja, temveč, da so nemški rojaki oni, ki to zavirajo. Roti nemško levico v in- teresu miru v deželi in v interesu notra- njega reda v vsej državi, da odstopi od svo- jega nasprotovanja, in zlasti od razžalitev, s katerimi nemški shodi in nemški časopisi ponižujejo češko prebivalstvo. Žaljenje češkega naroda je, ako bi se mu moglo oči- tati, da se zoperstavlja izobrazbi češkega na- roda. Najsijajnejše strani morav. zgodovine so popisane od češk. naroda zlasti v kulturnem oziru. Novo ustanovljeno vseučilišče na Mo- ravskem bi imelo za dunajskim največ slu- šateljcev. Ako Nemci povdarjajo, da hočejo Čehi s tem nemška mesta počehiti, mora iz- javiti, da ni niti Brno niti Olomuc nemško mesto, temveč imata le večino nemškega prebivalstva in močno češko manjšino. Če- ška univerza na Moravskem bode in mora biti, ker je življenjsko vprašanje češkega naroda. Ako Nemci nočejo opustiti svojega nasprotstva, bodo morali vzeti nase svo od- govornost ne le za nered v parlamentu, ampak tudi za vse posledice. Apeluje na Nemce, naj se ne ustavljajo več, in prosí, da se predlog odkaže odseku. — Za posl. dr. Začkom je utemeljeval posl. dr. Ober- leithner predlog za ustanovitev nemške uni- verze v Brnu. Oba predloga se oddasta od- seku. Sestavil se je odsek za volivno re- formo. Finančni odsek je vsprejel predlogo glede zvišanja učiteljskih plač.

Gališki deželni zbor. V seji dne 28. oktobra se je v navzočnosti malo- ruskih poslancev končala debata o deželnem budgetu. Imenom poljske ljudske stranke je govoril poslanec Stapinski in povdarjal, da mora poljsko ljudstvo ravno tako trpeti od strani pol. upravnih uradnikov kot maloru- sko. Za te zlorabe pa poljsko ljudstvo ni odgovorno. Poljska ljudska stranka čisto podpira maloruske kandidate napram vlad- nim poljskim kandidatom, in malorusko ča- sopisje prav po nepotrebnem izziva Poljake s pretnjo, da se bode zvezalo s Prusi. Vsled teh izzivanj je poljska ljudska stranka skle- nila, glasovati zoper malorusko gimnazijo v Stanislawu.

Solnograški dežel. zbor. Dne 28. t. m. je prišla predloga za najetje po- sojila v znesku 6 milij. za mestno občino Solnograd v razpravo. Finančni od- sek je predlagal, da se najame posojilo in da prevzame dežela garancije. Načrt zakona glede posojila je bil vzprejet. Danes je imel deželni zbor zadnjo sejo.

Nižjeavstrijski dežel. zbor. V seji 28. okt. je odbornik Steiner govoril o razmerah na kliniki, kjer so neznosni

LISTEK.

Pisma s pota,

Poljski napisal H. Sienkiewicz.
Posl. Podravski.
(Dalje.)

Iz tega vsega izvira za moje rojake ta globoki nauk, naj bi poleg temeljitega učenja domačega jezika, učili svoje otroke tudi tujih jezikov. Danes znanje tujih jezikov znači toliko, kakor imeti kruh v svojih ro- kah. Človek sicer more biti zares »naš zna- nec in splošno spoštovan«, če tudi ne zna nobenega, toda valed lastne koristi je dobro: znati jih čim največ, tembolj, ker si mnogo mojih rojakov, kadar odrastejo, izberejo za bivanje takšne kraje, o katerih v otročjih letih v zemljepisju niti čitali niso.

Torej sem sklenil, da si čim najpoprej kupim Ollendorfovo slovnico ter z občudo- vanja vredno potrpežljivostjo preštudiram vse modre izreke imenovane knjige, ona tako globoka vprašanja, kot n. pr.: »Ali je

tujec snedel sosedovo seno, gospodarjevo žimnico in vrtnarjeve gumbje?« samo da se kar najpreje mogoče naučim vsaj nekoliko več angleščine, nego je znajo naši dirkači. Med tem je natakak s pravo angleško hla- dno krvnostjo jel si drgniti drugo koleno ne prenehajoč s počasnim glasom in zateg- ljivim akcentom uničevati mojo že itak uni- čeno potrpežljivost. Obrnem se k oknu, skozi katero je bilo moč videti v polumraku stolp vestminsterske stavbe ter jamem peti: »Go- vori, o Euridika! ostaneš-li mi zvesta?«

»Kaj neki hoče ta bivol?« vpraša moj tovariš.

»Pravi, da ne odide poprej, dokler mu ne dam kaj za bolečine v kolenu.«

Bivolu je postalo očitno zoprno to govorjenje, kajti odšel je ven, ko nas je po- prej zaničljivo pogledal. Sploh pa sem za- pazil, da se Angleži odlikujejo z dokaj manjšo potrpežljivostjo do tujcev nego Francozi. Ko smo naslednjega dne, imajoči že sprevo- dnika, kupovali lakirane plašče za potovanje po oceanu, našli smo v prodajalni dva pro- dajalca-gentleman a oba pijana, jeden od

nju nam je prodajal plašče, drugi pomak- nišči si klobuk na glavi za tilnik ter oprši se s hrbtom ob blago, nas je poluglasno zasmehoval ter pri tem pljuval nenavadno spretno na vse strani.

Drugi dan sem posvetil ogledovanju Londona, kolikor je mogoče to velikansko mesto ogledati, ako človek ne biva v njem najmanj pol leta. Obiskal sem Vestminster, kjer sem videl odvjetnike in sodnike v dolgih, belih lasuljah, sprehajajoče se pod gotiškim ste- briščem ter okrepljajoče si z »džinom« svoje izžrpane moči. Obiskal sem tudi »Britisch Museum«, kjer sem znovič videl vsaj polo- vico grške Akropole, prinesene semkaj v žepih turistov; dalje zoološki vrt, cerkev sv. Pavla in druge pomenljive stavbe. Vnanost mesta je turobna, ne more se nikakor ko- sati z zlatim Parizom. Hiše tu so ozke in nepreviseke, pozidane iz rdeče, ali presne opeke, katero maže dim in omiva dež, kar oboje povzroča le nesnago. Za to pa so trgi sijajni in obširni. Povsod je polno kipov Nelsona in Wellingtona, levov, čuva- jočih te kipe, in na koncih ulic takisto mir-

nih in nepremičnih redarjev, podobnih ka- menitim kipom. V mestu je vse živo; na milijone ljudi je videti po ulicah: vozniki, koleslji z jednim konjem, kočije, omnibusi drve slično verigi po vseh večjih ulicah. Proti poldnevu smo se podali v Hydepark. Tu je videti na tisoče žensk in moških na konjih in množico odkritih voz. Lica moš- kih so večinoma črna, podolgasta, z otrplimi očmi, le redko kje se višnjeva nor- mandska kri pojavi v pravihlinih črtah na licu, v zalih plavih očeh in jasnih laseh. Ženske so večinoma zale, ali bolje vse so zale, zla- sti te, katere se sedaj tu vtrjujejo, jezdareč po širokih in dolgih dvorednih parka. Lica nekaterih so zares poetična, pravcata angle- ška lica, jasna, mirna, zala. Podobne, ali boljše, podobno idealne sem videl samo na slikah Grotterjevih. Težavno mi je pove- dati, do kakšne stopinje prihaja tu tako ime- novana nežnost črt. Zdelo se mi je, da te pomehkužene aristokratske deklice niso vatvarjene iz krvi in mesa, marveč iz zmesi solnčnih žarkov, megle, bleskov juternice in duše. Zdi se ti, da so le za trenutek stopile

odnašaji. V raznih prostorih ima vse polno živali, da na njih poskušajo učinke serumov i. t. d. Potem se je prešlo na dnevni red, k razpravi glede občinskega volivnega reda. Zakon je bil pri tretjem branju vzprejet.

Ogrska kriza.

Sinoči je devetorica liberalne vladne stranke odkrila svojo skrivnost. Grof Tisza je namreč želel, naj se stranka snide, da zasliši sklep devetorice in program nove vlade ter se odloči. Dr. Münich je torej sinoči predital načrt devetorice, ki obsega 8 točk:

1. Znamenja skupne armade naj se v državno pravnem smislu prename.

2. Vojaško kaz. postopanje mora biti ustno in javno ter mora dobiti veljavo tudi madjarski jezik.

3. O vojaških olajšavah naj odloča v zadnji vrsti minister za dež. brambo.

4. Ogrski častniki naj se premestijo na Ogrsko. V ta namen naj se pomnože vojaške šole za madjarskim učnim jezikom.

Pri tej točki predlaga grof Tisza, da znanje madjarsčine ni obvezno, pač pa bodi madjarsčina učni jezik, ako so ga učenci zmogli.

5. „Ogrska armada“ mora ogrskim uradom dopisavati v madjarskem jeziku.

6. Za Hrvatsko in Slavonijo velja izjema zakona iz l. 1868.

7. Vpelje naj se dveletna vojaška služba, določi mirovno število armade ter odpravi za enoletne prostovoljce drugo službeno leto.

8. Glede poveljstvenega in službenega jezika v armadi ostanejo ustavne vlade pravice, kakor jih priznava zakon iz l. 1867.

Zadnja točka je delala največ težav pri vseh obravnavah. Grof Tisza predlaga, naj se ta točka glasi: »Stranka naglašja, da more krona določiti poveljni in službeni jezik v »ogrski armadi« v smislu § 11 člena 12 zakona iz l. 1867. To določbo moreta premeniti skupno krona in parlament. To svojo pravico parlament veruje, vendar pa stranka sedaj ne sprejme tega vprašanja v svoj program, ker to ne kaže iz važnih političnih vzrokov.«

Ko je bil načrt preditan, oglašje se grof Tisza in pravi, da je razlika le nebitvena. Le v slučaju, da stranka odobri njegove označene nasvete, hoče prevzeti nalogo, da napravi zopet soglasje mej krono in narodom.

Končno Tisza predlaga, naj se posvetovanje odloči, da more vsakdo trezno premisliti o nasvetih.

Danes ima vladna stranka nadaljna posvetovanja, ki utegnejo biti šele jutri končana. Gotovo je že sedaj, da se velika večina liberalne stranke odloči za Tiszov program. Sitnosti utegne delati le grof Apponyi s svojimi ožjimi pristaši.

Kriza v Italiji.

Danes došli nemški listi imajo nešteto ugiibanj o sestavljanju novega ministristva, a v vseh teh ugiibanjih ni mogoče dobiti nič pozitivnega. Giolitti je te dni konferiral z raznimi odličnimi politiki in je včeraj podrobno poročal kralju o storjenih korakih.

Vse kaže, da se Giolittiju skoro gotovo pridruži sestava nove vlade. Zatrjuje se, da Luzzati postane minister za vnanje stvari. Prve dni krize pa so nekateri listi raznesli vest, da je kralj izrekel Giolittiju željo, naj bi Morin še nadalje ostal minister za vnanje stvari. Na podlagi te izmišljene vesti hoteli so nekateri listi dokazati, da Zanardellijev ministrstvo ni padlo v skladu izostalega carjevega potovanja v Rim. Sedaj, ko se že ugiblje, kdo da postane novi minister za vnanje stvari, padel je tudi zadnji dokaz za omenjene trditve.

na zemljo, da se tu sredi zelenjadi poigrava in potem razvijejo krila ter zlete nalik ticam, nalik golobom, za solncem, Nikdar še ni vsakdanja skrb, nikdar znoj, nikdar navadna pozemeljska nezgoda zamračila nobenega teh jasnih lic. Njih delo ima samo pomen zabave; obkoljuje jih izobilje, izbrano življenje, uglajeno, kneževsko; vsak dan je zanje praznik. Te gospodične so gotovo vse nepokvarjene — saj tudi ne morejo biti drugačne; niso prišle v dotiko z zlobo; nemara so še komaj slišale o njej. To so cvetke človeškega rodu, ki cveto — in to je vse. To je njihov cilj in zasluga do časa, ko se omože. Potem dajo na svet otroke, kar je tudi zasluga in so sploh, kakor pravijo ljudje, poznavajoči angleško družbo, dobre žene in matere, kar je tudi zasluga, potem pa umirajo ter gredo očividno v nebo, kar pa ni več zasluga, marveč nagrada — in kar jim pride tem lažje, ker v svojem življenju niso poznale skušnjav in zlega.

Mogoče bi bilo celo reči, da so se rodile radi tega, da v življenju uživajo srečo, po smrti pa dosežejo izveličanje. (Dolge prih.)

Kulturni boj.

Iz Pariza se poroča, da se združila radikalna levica, kateri predseduje nekdanji minister Sarrien, z drugimi republikanci, da se preklicajo odloki, s katerimi se še dovoljuje nekaterim kongregacijam poučevanje v šoli.

Armenci in Rusi.

Iz Tiflisa se poroča: Strah se je polastil vse ruske Armenije. Armenski prebivalci očitno napadajo ruske čete in kozake, ki plenijo blagajne armenske narodne cerkve. Na Kavkazu se je tvoril armenski odbor, ki se imenuje »Odbor narodne brambe« in ima po provincijah mnogo podoborov, katerih člani skoro vsak dan kakega vladnega agenta umore. Pred kratkim so našli v Erišanu štiri najsurovejše vladne agente umorjene. Pri Karsu, blizu turške meje so našli po deželi dobro znanega bogatega Turka Sarifbeja ubitega, ki je že dalje časa igral ulogo ruskega oglednika in agenta. Sarifbej in njegov oče Bačinabej sta bila za časa armenskega poboja v Erzerumu dve zelo važni osebi. Ker sta bila zelo bogata, nakupila sta orožja in ga razdelila med Turke bližnje pokrajine, kateri so potem napadli Armence.

Iz Tiflisa javljajo nadalje: Ko se je guverner, knez Poličin, s soprogo vračal dne 14. t. mes. popoldne s sprehoda v okolici mesta, so trije možje napadli njegovo ekipažo. Jeden njih je ranil kneza z bodalom na glavo, druga dva pa sta skušala potegniti ga iz kočije. Rane niso nevarne. Napadalec je policija zasledovala in ga slednjič usmrtila vstrelivši vanj.

Vojna nevarnost v Vzhodni Aziji.

Poročilo iz Tokio javlja, da Rusi vtrjujejo Jongampho. Ta čin zamore biti zelo velike važnosti, ker so s tem Rusi kršili nedotakljivost Koreje. 40 ruskih vojakov je došlo 23. t. m. v Viju, 200 mož pa je prekorajilo Tumlu in vdrlo v korejsko ozemlje.

Upanje je kljub temu, da se obravnave med Rusijo in Japonsko končajo mirnim potom.

Ruska vlada je na premogovni borzi v Cardiffu nakupila premoga za štiri velike parnike, ki odplujejo v Vladivostok.

»Times« poroča iz Tokio: Posameznosti sestankov ruskega poslanca Rosen z ministrom za zunanje zadeve Komura so sicer tajne, vendar pa nareja vse na zunajnost vtis, da se oba kmalu sporazumeta. V Petrogradu izhajajoči »Novi Kraj«, piše, da ostanejo ruske čete toliko časa v Mandžuriji, dokler niso razmere na vzhodu urejene tako, kakor Rusija zahteva. Sedaj je prišel za Rusijo oni ugodni trenutek, da napravi politično ravnotežje na vzhodu.

Nevspehi Japoncev na Formosi kažejo, da so brez moči in da ne znajo kolonizirati. Japonske poskušnje, doseči na Koreji naselbine z lastnim pravosodstvom bi pripeljale do zasledbe Koreje. Japonska, ki ne dovoljuje ptujcem pravic posestnikov, ni dosegla še stopnje evropske države. Rusija dovoljuje le pod kontrolo naseljevanje Japoncev na Koreji.

Stavka v Bilbao.

Vse kategorije delavcev v Bilbao so se pridružile k štrajku. Število štrajkujočih znaša 40.000. Promet na železnici in na tramvaju je pretrgan. Štrajkovci so skušali zaustaviti delo tudi v plinarnah, ali te so čuvane od konjice. Vozove, ki so bili v prometu, so štrajkovci pozdravljali s klici: »Smrt buržoazijem, dolni s tirani!« Štrajkovci so obmetavali te vozove s kamenjem. Redarstvo je streljalo, na kar so štrajkovci tudi streljali. 6 oseb je bilo ranjenih. — Na klub posestnikov rudnikov so štrajkovci navalili. Inozemske tovarne so razobesile narodne zastave. Tudi nakladanje blaga na ladije so štrajkovci preprečili. Operacije na borzi so suspendirane. — Vseled preglašenja obsednega stanja sta došla tja dva pešpolka in mnogo orožnikov. Časopisi so nehali izhajati. Prodajalnice so zaprte. Nad mestom je proglašeno obsedno stanje.

Iz brzojavk.

Praga. Liga za uvedbo splošne in enake volivne pravice priobčuje v listih okoli in vabilo na shod, ki se vrši v tej zadevi v Pragi.

London. Iz New-Yorka javlja brzojavka, da se je na predsednika Meksike izvršil napad. V mestu Meksiki je neki iz zapora izpuščen jetnik imenom Toscana petkrat ustrelil na predsednika Porfirio Diaz, ne da bi ga zadel.

Černovice. Rusinski deželni poslanci so sklenili, da ne le zapuste deželni zbor, ampak da tudi odloče svoje mandate.

London. Iz St. Domingo se poroča, da so se vsi prebivalci okoli Mont Cibana uprli. Vodja vstajev je Moraue.

St. Hipolit. V občinskem svetu kršćanskosocialna manjšina z obstrukcijo preprečuje razprave.

Belgrad. Avstrijska vlada je izjavila, da je zadovoljna z imenovanjem Vučića poslanikom na Dunaju.

L v o v. Poljski listi poročajo, da se bo državni zbor sešel mej 17. in 18. novembrom.

Belgrad. Srbski vojaški ataše na Dunaju podpolkovnik Janković je obsojen na 30 dni zapora, ker je v pijanosti grozil se danjemu sistemu v Srbiji.

Sofija. V okraju Burgas, v katerem je 15.000 makedonskih beguncev, se širi vsoled lakote tifus.

Belgrad. Proračun Srbije ima 15 milijonov dinarijev deficita. Vlada namerava najeti posojilo 50 milijonov frankov, ker vojni minister sam zahteva 32 mil. frankov za vojne potrebe.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. oktobra.

Liberalni napor — proti kmetu.

Liberalci so pričeli skrbeti za kmeta. Cujte in strmite! Nikar pa ne mislite, da je ta ljubezen do kmetov resnična ali da poučuje kmete o krivicah, ki se jim gode vsoled krivičnega volivnega reda. Nikar ne mislite, da »Narod« poučuje kmete, kako krivičen je sedanji volilni volivni red, ko 45 nemških veleposestnikov voli 10 poslancev, okoli 6000 volivcev v mestih 8 poslancev, nad 37.000 kmetov pa le 16 poslancev. Kaj še! Liberalci lažejo kmetom, da bi jim po novi volivni reformi ukazovali hlapci, kar je seveda velikanska oslarija, ker vsakdo ve, da že imamo tako splošno volivno pravico za državni zbor v peti skupini in se izvrši na Kranjskem volitev tako, kakor hočejo kmetje. Tako bi bilo tudi pri volitvi za deželni zbor v splošni skupini, katero sedaj zahtevajo katoliško narodni poslanci. Ta prememba krivičnega volivnega reda bi le pomnožila število kmečkih poslancev ter odpravila krivico, ki jo morajo kmetje trpeti. Naši poslanci stoje v boju, da se kmetom volivna pravica razširi, in to je pač nujno, ker je treba čim preje ustvariti razmere, ko bo kmet gospodar v deželi in ne bo odvisen od pristranske nemško-liberalne večine v deželnem zboru. Tega se liberalci boje in zato lažejo na vse načine, da bo država ustavila vse podpore itd. Storili bomo korake, da ljudstvu razkrinkamo liberalne sleparje, svoje somišljenike na deželi pa pozivljemo, da že sedaj store v tem oziru svojo dolžnost. Ves liberalni napor sicer nima veliko uspeha in le redke so občine, ki se vsedejo na liberalne limanice. Nekaj občin hočejo še vjeti, a kakor rečeno, veliko jih ne dobe, ker tudi kmet uvideva, da je pred vsem treba zločiti moč tistih, ki so mu grozili s knofom, predno bo mogoče kmetu res korenito pomagati. Vse dosedanje postopanje liberalne nemško-slovenske večine kaže, da je posebno za kmetake davkoplačevalce v prvi vrsti nujno potrebna sprememba volivne pravice in pomnožitev kmetških mandatov. »Narodoveci« naj si ne domišljujejo, da bodo z naročenimi izjavami posameznih županstev, n. pr. liberalnega županstva v Drtiji, ostrušili naše poslance, ki prej ne odnehajo, dokler ne izvojujejo volivne reforme, in naj se liberalci postavljajo na glavo! Naši poslanci imajo zavest, da ogromna večina ljudstva stoji za njimi. Tega dejstva ne utaje »Narodoveci« čenče, ne naročene izjave nekaterih občin. Ako se hočejo liberalci o tem prepričati, naj poskrbe, da bodo nove volitve.

Vodovod na Stari Vrhnik. »Narod« z vidno slastjo objavlja prismodarije, ki mu jih pošiljajo trapasti ali pa lopovski dopisniki. Tako mu je baje z Vrhniko pisalo neko človeče: »Stara Vrhnika je pravo klerikalno gnezdo. Ljudje kar brenče s mega klerikalizma, pri tem se pa vendar z veliko vnemo potegujejo, da bi dobili vodovod. Ta vodovod je tudi res potreben, a če so Starovrhničani upali, da ga dobe, jim povemo, da jim je klerikalna obstrukcija ta vodovod že požrla.« — To je skoval ali bedak, ki sliši travo rasti, ali pa političen lopov, ki vedoma piše neresnico. Istina je namreč to: Troški za vodovod na Stari Vrhnik so proračunjeni okroglo na 31.000 kron. Poljedelsko ministristvo je že zagotovilo 40% državne podpore, katere prvi obrok se takoj izplača, ko se delo prične. Deželni odbor je obljubil 20% dež. podpore proti naknadnemu odobrenju dež. zbora. Torej morejo interesente prevzeti 40% vseh stroškov, to je 12.400 kron dni v slučaju, ako v dež. zboru ni obstruk-

cije. Ker je pa dež. odbor že obljubil 20% deželne podpore, torej je treba Starovrhničanom namesto 12.400 kron vzeti v roke 18.600 kron in morejo z delom takoj drugi teden pričeti. Izplačal se jim bode še letos prvi del državne podpore in gotovo tudi dež. podpora, ko pomenha obstrukcija nemško-slovenske liberalne večine v dež. sekih. Liberalni butci, zapomnite si, da le liberalna obstrukcija v finančnem odseku ovira rešitev raznih vprašanj. Naša stranka je opetovano in glasno izjavila v deželnem zboru, da brez obstrukcije takoj dovoli hitro rešitev vseh predlog glede vodovodov, cest, sploh obče koristnih stvari. In kaj delajo liberalci? Pobrali so poročila in jih zaprl v miznice. Torej primite za nosove liberalno večino v dež. zboru. Ta je vsega kriva.

Cesarja Franca Jožefa I. jubilejska ustanova. Južnoštajerska hranilnica v Celju bode oddala podpore iz jubilejske ustanove »Cesarja Franca Jožefa I.« dijakom ali učencem slovenske narodnosti, ne oziroma se na kakovost in ne na mesto šole, katero obiskujejo. Prošnjiki morajo biti pristojni v okraje Smarje pri Jelšah, Gornji grad, Sočanje, Sevnica ali Vransko. Prošnje je podati do 15. listopada 1903 pri južnoštajerski hranilnici v Celju ter priložiti jim ubožno spridevalo, domovnico in spridevalo o zadnjem minolem šolskem tečaju, ter mora imeti prošnjik najmanj prvi napredovalni razred. Visokošolci pa se imajo izkazati s spridevali o državnih izpitih, oziroma s potrdili dveh docentov glavnih predmetov o povoljno opravljenih zasebnih izkušnjah, z indeksom, ki svedočuje pohajanje predavanj v minolem in vpis v tekočem tečaju. Podpora smejo tudi dobiti začetniki v javnih službah.

Zalostno. Piše nam rodoljub: »Slovenski Narod« je izjavil, da nima prostora za objavljanje prispevkov za Vegov spomenik, dočim so odboru ustregli vsi nemški, češki, slovenski in hrvatski listi, do katerih se je odbor v tej zadevi obrnil; vsi zadovoljno in brezplačno objavljajo prispevke. V odboru se deluje, hvala Bogu, složno in sta zastopani obe domači stranki in obe narodnosti ter častniki. Torej še toliko ni vreden naš slavnj Juri, da bi mu mogočni Malovrh odkazal prostorček v svojih zavajajočih predelih. Zalostno!

Učiteljske vesti. Ker je učitelj gosp. Jožef Pirnat prestavljen v Banjaleko, pride v Dobropolje pomožni učitelj gosp. Franc Levstek. — Gdč. Bogomila Globočnik iz Ljubljane, je imenovana za provizorično učiteljico v St. Jernej, ker učiteljica gdč. Franja Tavčar ni sprejela te službe. — Gdč. Hermina Sirnik iz Ljubljane pride za učiteljico v Studencu (Brinje). — Kako pomanjkanje učiteljstva je na Kranjskem, spričuje dejstvo, da šele po preteku enega meseca se je moglo sploh oddati to mesto in da je šele peta na to mesto imenovana učiteljska moč, to službo sprejela.

Shod sodalitatis ss. Cordis Jesu za semniško dekanijo bo dne 4. nov. na Radovici, ne pa 11. novembra, kakor je bilo prvotno določeno. Začetek ob pol 11. uri.

Značilno. V St. Vidu nad Ljubljano nastavljen je na ponavljalni šoli za dečke verouk na peto uro, ta je od 1. do 2. ure popoldne. Ko so dečki presedeli štiri ure dopoldne pri drugih predmetih, sedé naj še peto uro popoldne pri verouku vkljub ugovoru veroučitelja, okrajn. šolsk. sveta in pristojne cerkvene oblasti. Tudi odlok o. kr. upravnega sodišča z dne 6. sept. 1880 šte. 1645 priznava pravico veroučiteljem na ljudskih šolah, ki delujejo v dušnem pastirstvu, dasi morejo poljubno voliti učne ure za verouk. V St. Vidu seveda, kjer je šolski voditelj marljivi dopisnik »Slov. Naroda«, pa ta odlok ne velja, ker ima gosp. nadučitelj, kakor se govori splošno, o. kr. okr. in dež. šolski svet na svoji strani, če tudi slove § 6 š. zak. z dne 28. febr. 1874 drž. zak. št. 6 tako-le: »Ponavljajni pouk se daje trikrat v tednu, vselej najmanj po dve uri, in sicer dvakrat za dečke in enkrat pa za deklice. Seveda, po

enkrat na teden je zložneje poučevati, kakor po dvakrat. Ali je pa tudi v s p e š - ne je?

Družbi sv. Cirila in Metoda so preračunjeni letni stroški na okroglih 32 000 kron. Da vodstvo ne pride v zadrego ob mesečnih izplačevanjih svojih činiteljev, ne pozabite. Slovenci, tudi ne eden trenutek te svoje pač vsa vpoštevjanja vredne družbe. Vodstvo ne more stopiti koncem mescev do svojega uditelstva in mu reči: Prvega prihodnjega ne prejmete plače; počakajte! to bi bile več nego turške razmere. — Zato naj Vas ne motijo na velikih skupščinah kake ugodno izrečene besede. Vodstvo Vam mora tam govoriti resnico — a to resnico o simpatijah slovenskega ljudstva do družbe Vam oznanjujoč noče s tem izjavljati: Sedaj pa mirujte in denite v žepe svoje roke. Da se prosto more gibati, mora družbinemu vodstvu biti vsak mesec 3 000 kron na razpolago. Zato Vas vabimo še enkrat, domorodci, pohitite z vesellicami; z nabirkami za našo družbo ob svojih veselih in žalostnih zgodbah. Kadarkoli Vas pride bodi si iz tega ali drugega vzroka več skupaj, vselej Vam bodi v spominu tudi družba sv. Cirila in Metoda. In to bi žrtvovali za družbo težko, morda prav težko — narod Vam Vase dobrostnosti pozabil ne bo.

Proti zadnjim sodnijskim imenovanjem se je oglasil tudi odbor katoliškega političnega društva za sodnji okraj Št. Lenart. Z isto zadevo se bo bavil tudi shod v Št. Lenartu, ki bo dne 8. novembra.

Civilna poroka v Idriji. Tretji teden imamo na občinski deski v Idriji nabiti okoli 6. kr. okrajnega glavarstva logaškega, s katerim se daje v obče na znanje, da nameravata v zakon stopiti Anton Kristan, uradnik pri obžnem konsumnem društvu v Idriji, in Ružena Polakova, bivša uditeljica. Ženin je rojen leta 1881 na Viču pri Ljubljani, nevesta pa leta 1876 v Počatku na Časlem.

Nesreča na krminski postaji. V soboto popoldne je imel na železniški postaji v Krminu službo finančni stražnik Josip Košuta. Pri premikanju vagonov je prišel Košuta v dotiko z jednim vagonom, ki ga je stisnil ter potisnil v steno, vsled česar si je zlomil desno roko ter se je bil tudi v notranjem tako poškodoval, da je v goriški bolnišnici, kamor so ga takoj pripeljali, umrl. Pokopali so ga včeraj dopoldne.

Mrlič. Te dni so našli, kot smo poročali, blizu Št. Jurja pri Litiji, truplo neznanega moža. Poizvedbe so dognale, da je bil umrl prosiak Ign. Tihel, doma iz Kleč, okr. Kamnik.

Bogat poljski sadež. Več posestnikov iz Litije je letos za poskušnjo vsadilo neko vrsto rumene pese, ki je imenitno obrodila. Posamezne tehtajo 2 do 4 kg.

Novo sodnijsko poslopje v Bovecu. Justična uprava namerava sezidati v Bovecu novo poslopje za sodnijo in davkarijo; v novem poslopiju bi bilo tudi stanovanje za sodnika. Načrti za tako stavbo so baje že izgotovljeni. — Stroški so proračunjeni na 122.000 K.

Zadušil se je. V Karševinu pri Mariboru je popravil zidarski mojster Na sembeni vilo gosp. Ilgerja ter izročil to delo 26letnemu delavcu iz Ljutomer, Francu Vogrincu. Da bi se pa preje posušilo, moral je tudi po noči kuriti peč z ogljem. Dasi ravno je bil opozorjen na nevarnost, ki bi zamogla nastati za njega radi tvorenih se plinov, napravil si je vendar v bližini peči ležišče, kjer so ga zjutraj našli zadušenega.

Aretacije v Trstu. Včeraj je bilo v Trstu aretiranih več mladih ljudi, radi nedovoljenih političnih agitacij in taj. zvez. Aretirani so: dva provizorična uditelja in nek uradnik mestne zastavljalnica. Bili so najdelavnejši člani tajnega iredentarskega društva. Tudi nek krojaški mojster je aretiran. Pravijo, da je ta krojaški mojster razobesil 20. t. m. italijansko zastavo raz magistrata. Pridakovati je še več drugih aretacij. — Dodatno se nam še poroča: Ime aretiranege tržaškega mestnega uradnika je Kancioh. Imeni aretiranih uditeljev pa ste: Aldo Grego in Angelo Scocchi. Pri hišni preiskavi so našli veleizdajaka pisma in tiskovine. Ime aretiranege krojaškega mojstra je Dominici.

Kdo priliva nemškimi drevesom na slovenskih tleh? V slov. Trbovljah imajo nemško društvo »Trifailer Säugerbund«. Steber temu društvu pa so — slovenski uditelji. Pevovodja društva je Slovenec, a njegov namestnik — tudi Slovenec. Eden se piše za Volca, drugi za Hribarja. Poslednji je došel iz Kranjske. Tako vsepa v Slovenih »nemštvo«. Nemškemu drevesu prilivajo Slovenci, sicer bi moralo vsahniti.

Samomor brivca. V gostilni v Trstu se je zastrupil 54letni brivec Alojz Lutmann. Možu se menda ni najbolje go dilo. Svojo brivnico je imel na Greti. Sineči je bil šel v neko bližnjo gostilno. Naenkrat je primešal vinu neke brezbarvne tekočine, na kar je kmalu obledel in se prijel za prsa v bolečinah. Navzdol so ga prenesli v njegovo brivnico, kjer je kmalu umrl.

Zaroka. Gosp. Ivan Knaus, člen rodbine Mankočeve v Trstu se je zaročil s hčerko znanega trgovca z lesom g. Frana Hmeljaka.

S Stare Vrhničke nam pišejo dne 28. t. m.: V tsi umazani cunji, ki jo nazivajo »Slov. Narod«, se neko vrhniško li beralce popolnem brez vse potrebe zaganja v nas mirne Starovrhničane, ki nikomur nič hudega ne želimo. Povemo mu pa, da nas to njegovo bevskanje prav nič ne vzne mirja, preostiramo le z vsa odločnostjo, da bi kako nič vredno liberalce blatilo naše vse časti vredne duhovnike.

Eden v imenu mnogih.

Cesarjev dar. Cesar je daroval za pogorelce na Vačah 1000 kron.

Dela pri predoru v Hrušici sta si včeraj ogledala nadvojvoda Jožef Ferdinand in Henrik Ferdinand.

Napad. V Koščah pri Kamniku je danes okoli 1. ure po noči posestnikov sin Ivan Zobavnik pričakal posestnikovega sina Alojzija Zagarja iz Košč št. 11, ko je peljal jabolka v Ljubljano, in mu zagnal kamen v glavo in ga zadel v nos, da mu je prebil kost.

Polhov gradec. Pred kratkim je vzel kovač J. Mohorčič iz Polh. gradca v mestni hranilnici v Ljubljani na svojo hranilno knjižico, glasečo se na 1500 kron, znesek 200 kron. Doma je obesi svoj te lovnik, v katerem je imel knjižico in 200 kron, v sobi na steno. Dva dni kasneje je rabil denar, a ni našel več ne knjižice, ne denarja.

Mesto poštnega ekspeditorja je razpisano na Vačah pri Litiji.

Hrvatske novice Najden mrtvec. V sumu blizu sela Krasice so našli v ponedeljek truplo gozdarja Matančica. Meni se, da ga je ubil iz zasede kak lovski tat. — Hrvatski umetniki v Pragi. Česko umetniško društvo »Manes« priredi izložbo hrvatskih umetnin v Pragi. — Bano va bolezen. Včeraj izdano zdravniško izvestje pravi, da se banu zdravje polagoma boljša. Cesarja se vsak dan obvesti o banovem stanju. — Občinsko gospodarstvo v Osijeku je tako, da bo treba prihodnje leto pokriti nedostatek z občinsko naklado v višini 40%. — Pri poslednjem požaru v Travniku je pogorelo 682 hiš, 60 prodajalnic in 332 drugih poslopij. Škoda znaša dva milijona in 24 tisoč kron. To svoto je dolžna plačati pogorelcem vlada, ker je državna železnica zapalila Travnik. — Hrvatski akademični društvi v Gradcu »Sloboda« in »Hrvatska« se združita v jedno društvo.

Iz Ptuja: Danes, dne 28. oktobra se je slovesno izročila krasna diploma, katero je izdelala Cirilova tiskarna v Mariboru, veleč. g. Francetu Šušec, bivšemu velezaslužnemu kapelanu pri sv. Tomažu, sedajnemu beneficijatu v Ptuj, kot častnemu občanu občine Lahonske. Deputacijo 4 občinskih odbornikov je vodil sam župan, gospod Meško, brat pesnika Fr. X. Meška.

Iz Preske nam poročajo: Minolo nedeljo popoldne se je na župnijskem dvorišču vršil delavski shod, ki je bil prav dobro obiskan. Na shod so prišli tudi delavci iz Vevč s pevskim zborom. Peveci so ubrano zapeli nekaj pesem, nato pa sta podučno govorila g. Rihar iz Vevč in g. Gostinčar iz Ljubljane. Tudi presvetli g. knezoškof, kateri je že preje imel v cerkvi spodbuden govor za mladeniško in deklško Mar. družbo, je navdušeno nagovoril zbrane na shodu. Konečno so zopet pevci zapeli. Srčna hvala vsem!

Pulj brez vode. Od sobote je Pulj brez vode. Vodo dovažajo ognjegasci iz okolice.

»Slavisches Echo«. Z Dunaja se nam poroča: G. F. Podgornik se je odločil, poleti l. 1900 ustanovljeni časopis »Slavisches Echo« zopet izdajati na Dunaju. Program ostane stari, in hoče torej list i nadalje zagovarjati narodna in zgodovinska prava vseh slovanskih narodov Avstro-Ogrske, kakor tudi njih kulturne in gospodarske koristi. Zajedno hoče list še posebe zanimati se tudi za socialno vprašanje, katero vedno bolj trka na vrata skupnega Slovanstva. Letos izidejo le še tri številke. Z novim letom pa bode »Slavisches Echo« izhajal po dvakrat na mesec in sicer Dunaj, X. Lustkandlgasse 32. Za letošnje 3 številke znaša naročnina 1 krono. Za l. 1904 znaša naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 in za četrt leta 2 kroni.

Novo izobraževalno društvo. Na Gočah se je ustanovilo preteklo nedelje dne 25. okt. t. l. kat. slov. izobraževalno društvo. Za zabavo so skrbeli udje brateškega pevskega društva »Nanos«. Društvu je do zdaj pristopilo 70

udov, mož in mladeničev. V odbor so bili izvoljeni: Andrej Lavrič, kurat na Gočah; Josip Habe, Rihard Ferjančič, Franc Furlan, Anton Jež, Franc Kodre, Ivan Mislej, Radunska pregledovalca sta Josip Garzej in Ciril Stemberger. Bog daj mlademu društvu obilno blagoslova.

Iz Srednje vasi v Bohinju. Pogreb gospoda župnika Matije Zarnika se je vršil v torek dostojno in lepo. Ves čas, ko je bilo truplo na mrtvaškem odru, je prihajalo ljudstvo kropit in molit, ker vsak je hotel še enkrat videti svojega nekdanjega duhovnega pastirja. V torek zjutraj se je zbral celi Bohinj pred zadrujo, da izkaže pokojniku zadnjo čast. Dvanajst duhovnih tovarišev se je prišlo posloviti od svojega sobrata; osem jih je opravilo sveto mašo za njega. Ko so rakev vzdignili, so faranom oči zarosile; povsod si slisali bridke vzdihle. Mrtvaški sprevod se je razvrstil v najlepšem redu. Solška mladina z vsemi učitelji, požarna bramba, obe Marijini družbi in drugo ljudstvo se je samo razvrstilo. Pri rakvi so svetili občinski odborniki z županom Slovo je govoril gospod dekan iz Radovljice. Slovesen in veličasten je bil trenutek, ko so rajnega gospoda polagali v grob. Obilno pokopališče sv. Martina s tako lepim razgledom na jezero in veličastne gorske vrhove je bilo skoro polno. Med navzočimi ni bilo onih radovednih obrazov, ki se tolikokrat kažejo pri večjih pogrebi v mestih, ne one mrzle brezbriznosti, ki se kaže pri takih prilikah, bilo je ljudstvo, kateremu so očeta polagali v grob. Ko so pevci zapeli na grobu žalostinke, smo se razšli vsak k svojim opravilom. Ravno pri tem pogrebu je poročevalec opazil še tri posebne pojave, ki so nam v veliko tolažbo v sedanjih časih. Bratovska ljubezen, ki veže vse duhovnike ob blizu in daleč, ki se ne strašijo ne truda ne pota za svojega duhovnega tovariša, nam je porok za vseh našega dela. Vez prijateljstva in sorodstva, ki veže lajka in duhovnika v narod in se posebno ob taki priložnosti pokaže, je ena najlepših strani človekovega življenja. Kaže nam, da je ljudstvo veri in duhovščini udano, torej res naše. Ta vez še ni zrahljana, drži se močno in bo držala, če bomo delali za ljudstvo.

Ljubljanske novice.

Pritožba zadruge gostilničarjev na vojnega ministra. K včerajšnji notici »Ljubljana pod vojaško policijo«, nam je še pristaviti, da je gostilniška zadruga poslala pritožbo proti postopanju generalnega majorja Angerholzerja na vojno ministerstvo.

40letnica Prihodnje nedeljo bo 40 let, odkar deluje g. uditelj Avgust Adamič, kot uditelj in šolski voditelj na ljudski šoli pri sv. Petru v Ljubljani ter kot pevovodja ondotege cerkvenega zbora. Gosp. jubilarntu želimo, da bi še mnogo let čvrst deloval v blagor ljudstva in v čast Božjo!

Sprejemanje bolnikov v dež. bolnico se vrši sedaj samo od 10. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

Izgubljeno. Nekje v mestu so bili danes dopoldne izgubljeni ključki od Wertheimove blagajne. — Na Pogačarjevem trgu je izgubila včeraj delavka Franciška Peberak, stan. v Konjušnih ulicah št. 13, rujavo denarnico, v kateri je imela okrog 2 kroni denarja.

Tatvina V času od 25. do 29. t. m. je neznan tat ukradel delavki Mariji Mrakovi, stan. v Jenkovih ulicah št. 10 iz sobe 7 K, katere je imela shranjene v zaklenjeni košarici.

V Ameriko. Danes ponoči se je odpeljalo v Ameriko 10 oseb.

Ljubljansko ognjegasno društvo bo prihodnjo nedeljo ob 8. uri zjutraj v tukajšnji stolnici prisostvovalo sveti maši za umrle člane.

Voz mestnega konjača in škrinja za pse brez mark provzročata v mestu, kadar se iz mestnega loga v mestu prikažeta, vselej glaseen protest pri psih. Ker se že mesto — kakor trdijo optimisti, — povsod »moderno razvijaj«, bi bilo tudi zelo umestno in potrebno, da bi konjač ta svoj »pasji arest« dal z novo barvo olupšati, ker barva tega »foglavlja« je zdaj naravnost »unter dem Hund« »abšesana«, Nek Itanc iz Bresta jo je zadnjič imenoval »Oguljeno trugo na pol zadavljenih psov«!

Konfiscirani tič-pevci. Letošnjo jesen so imeli nekateri ljubljanski tičarji — in to »patent tičarji«, grozno smolo. Kar so na barji ali Golovcu tičev vjeli, so jim parkrat vse policiji konfiscirali, potem pa spustili.

Ljubljanski občinski svet bo imel v torek, 3. novembra t. l. ob petih popoldne redno mesečno sejo.

Aretacija v Lattermanovemu drevoredu. Mestna policija je aretirala včeraj v Lattermanovem drevoredu Viktorja Jakliča uslužbenca pri Jožefu Sommerauerju, lastniku gugalnice, ker je sumljiv, da je v Hodičah pri Celovcu v družbi nekega Franceta Glančnika ukradel posestniku Ivanu Trampčiju srebrno uro in mu pobral iz »šparovca« denar.

Društvena godba ima prihodnjo soboto, 31. oktobra t. l. ob osmih zvečer v restav-

raciji Aurovih dedičev v Wolfvovih ulicah izreden občni zbor, na kojega dnevnem redu je volitev nekaterih odbornikov funkcijonarjev. Podporni člani se uljudno vabijo, da se ga v obilem številu udeleže.

Demoliranje. Na Dalkotovem svetu ob Poljanski cesti so pričeli te dni podirati še ostala gospodarska poslopja. Stavbišče za II. dr. gimnazijo bo to jesen popolnoma izpraznjeno. Z novo šolsko zgradbo prično prihodnjo pomlad.

Tat Pavlič je bil včeraj pri antropometričnem oddelku mestnega magistrata »od glave do pete« zmerjen, na kar so ga Turkovi konji v ekipaži za arestante (t. j. temnozeleni voz), zopet peljali v zapore deželnega sodišča.

Pevsko društvo »Slavec« pelo bode v nedeljo (Vseh svetnikov dan) ob pol 4. uri popoldne ob velikem križu na starem pokopališču, v spomin svojim umrlim članom, tri žalostinke in sicer: »Slovo mrtvim«, »Beati mortui« in »Mrtvaški, blede angeli«.

Vsi Sveti na pokopališču. Tri žalostinke zapoje ob 3. uri popol. na dan Vseh Svetih, kakor običajno pri sokolski piramidi, pevsko društva »Ljubljana«. Pesmi: 1. Mendelscho-Bartholdy: »Beati mortui«. 2. Kreutzer: »Pogrebna«. 3. Bradsky: »Očenaš«.

Književnost in umetnost.

*** Repertoar slovenskega gledališča.** Danes se igra nova burka »Novi klovn«, v kateri imajo komiki gg. Boleška, Lier in Verovšek glavne vloge. — V nedeljo, 1. nov. se igra žalostna igra »Mlinar in njegova hči«. Prihodnja dramska noviteta so »Legionarji«, operna pa Puccinijeva »Bohème«.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Poštno poslopje pogorelo. V torek zvečer začelo je goreti v Amsterdamu v brzojavnem, poštnem in telefonskem zavodu ter je napravil požar precej škode. Toročila trdijo, da je pravo poštno poslopje popolnoma pogorelo. — Samomor na d u k o r a. V Nürnbergu se je vstrelil trinajst letni gimnazijec Pavel Müller, sin pivovarnarja. Vzrok tega čina je ravnatelj ukor. — Alfred Dreyfus je postal v Londonu sedaj borzni agent. — Eksplozija na vlak u se je zgodila na postaji v Šmerinku. Dva sprevodnika, dva telegrafista in 53 potnikov je ranjenih. 6 oseb je ubitih. — 7000 delavcev brez dela. Rudniki pri Stamokinu v Ameriki so ustavili delo. 7000 delavcev je brez kruha. — Velikanski viharji so bili 27. t. m. na Angleškem. Takega viharja ni bilo ondi že 24 let. Več okrajev je pod vodo. — Blazniki kaznjenci? V dunajskih zaporih dež. sodišča je nakrat več kaznjencev zblaznelo. Kaznjenci so sedaj v zdravniški preiskavi. Sodniki so mnenja, da blaznost le simulirajo. — Umetni Niagara slap bo napravljen na razstavi v St. Louisu. Visok bo 150 čevljev. — Zeni prezeal vrat je v somnambulnem položaju ključavničarski mojster Jakob Kuffner v Budimpešti. — Stotnika je ustrelil nadporočnik Rüger, da je tako svojega brata, višjega polkovnika, zdravnika Rügerja v Strassburgu rešil pred dvobojem s stotnikom. Nemški cesar mu je sedaj kazen 6let. prisilnega dela, spremenil v zapor. — Potres. Iz Beneventa se poroča, da so čutili tamkaj včeraj zjutraj dvakrat potres. — Zastrupljenje. V vili kneza Windischgrätza v Pragi je neki sluga obolev na nevarnem zastrupljenju. Zdravnik je konstatiral, da se je zgodilo zastrupljenje s takozvanim »nitrobenzolom«, katerega je sluga kupil pri nekem trgovcu pod pretvezo, da ga bo rabil za likanje kneževih čevljev. — Iz Milvavkee se poroča, da skušajo amerikaljski kapitalisti pregovoriti Rusijo, da skopije preliv od Zahodnjega do Črnega morja. Stroški bi znašali do 175 milijonov dolarjev. — Grozna eksplozija. V Balzanu na otoku Malti v Sredozemskem morju delalo je 25. t. m. več oseb bombe, kar je na do sedaj neznan način eksplodirala množica smodnika. Eksplozija je vrgla hišno streho na župnišče, kjer se je na to vdrla streha. Izpod razvalin obeh hiš so potegnili šest mrtvih, pet težko ranjenih in več lahko ranjenih oseb. — Ustrelil se je na Dunaju gojenec vojaškega pripravljalnega zavoda 19letni Leon Bibus, sin načelnika skladišč južne železnice v Mariboru.

Društva.

(Slovensko akad. društvo »Ilirija« v Pragi) priredijo tretji redni občni zbor za letošnje častne dne 29. vinotoka t. l. ob 1/8. uri zvečer v prostorih Pavličkove restavracije, Praga, II., Karlovo náměstí št. 27.

(Vesna.) V odbor dijaškega umetniškega društva »Vesne« na Dunaju so izvoljeni gg.: Aleksander Santel, predsednik; Franjo Baučič, podpredsednik; Svetoslav M. Peruzzi, slovenski tajnik; Tomislav Krizman, hrvaški tajnik; Vilko Sever, blagajnik; Ivan Meštrovič, arhivar; Ante Gaber, namestnik. Preglednika sta gg. Makso Gaspari in Marko Rašica.

(Slovensko katol. akadem. društvo »Danica« na Dunaju) priredi v četrti 29. t. m. svoj prvi redni občni zbor s sledečim vsporedom: 1. Čitanje zapisnika 2. Čitanje zapisnika bratskega društva »Zrja« v Gradcu. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo revizorjev. 5. Sprejem novih članov. 6. Volitev odbora. 7. Slučajnosti Lokal: Trüster »Zum Magistrat« (L. Lichtenfelsgasse 3) Začetek ob pol 8. uri.

(Slovensko pevsko društvo »Ptuj«) naznanja, da se vrši glavni občni zbor omenjenega društva v nedeljo, 8. novembra 1903, ob 2 uri, oziroma ob vsakem številu došlih članov ob 3. uri popoldne v »Narodnem Domu« po sledečem vsporedu: 1. pozdrav predsednika; 2. poročilo tajnika, blagajnika in revizorjev; 3. volitev predsednika, odbora in revizorjev; 4. slučajnosti. — Zunanji gg. odborniki in člani, katerim se ni moglo udeležiti glavnega zborovanja, pa se prosijo, da svoje želje glede pesmi, kraja in časa za prihodnji koncert, naznanijo odboru pismeno do 8. novembra t. l. K mngobrojni udeležbi vabi odbor.

(Slovensko pevsko društvo »Stefanja vas« v Stefanjivasi) bode na dan Vseh Svetih v Stefanjivasi na pokopališču pelo ob 4 uri popoldne pri križu sledeče žalostinke: F. Ferjančič: »Nagrobica«. A. M. Slomšek: »Slovo mrtvim«. Jelen: »Usliši nas, Gospod«.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 29. okt. Cesar je izpremenil dr. Evgenu Lampetu šestmesečni zapor v globo 2000 K in Ivanu Rakovu enomesečni zapor v globo 300 K.

Dunaj, 29. oktobra. Več tisoč čeških starišev je prosilo za ustanovitev 20 čeških ljudskih šol v raznih dunajskih okrajih. Prošnja je bila odklonjena, nakar so se pritožili na deželni šolski svet, ki je pa prošnjo tudi odklonil, češ, da češčina ni v deželi navadni jezik, da je na Dunaju okoli 120.000 Čehov in je na Nižjeavstrijskem več čeških vasi. Naučno ministrstvo je sedaj tudi zavrnilo rekurz z istimi razlogi, kar kaže, da je naučnemu ministrstvu več za germanizacijo, kakor pa za pravo pedagoško vzgojo.

Dunaj, 29. okt. Tu so zaprli odvetnika Gutmanna. Poneveril je strankam 73.000 kron.

Budimpešta, 29. okt. Grof Apponyi je dejal, da se sedaj še ne more natančno izreči o stališču napram Tiszovemu programu. Rešitev prepušča strankini konferenci, ki bo trajala gotovo več dni. Ako bi stranka odobrila vladin program, tedaj zapusti stranko.

Budimpešta, 29. okt. Zbornica je imela danes kratko sejo. Podpredsednik Tallian je poročal, da so poslanci, ki so zahtevali sejo, svojo vlogo preklicali, na kar je sejo zaključil. Zbornica je pritrdila Tallianijevemu predlogu, naj toliko časa ne bo sej, dokler se novo ministrstvo ne predstavi zbornici.

Praga, 29. oktobra. Čuje se, da se češki deželni zbor ne snide do Božiča.

Praga, 29. okt. Šef velike tvrde s papirjem Teodor Eichmann si je prerezal vrat in umrl. Pri Eichmannu je služil nedavno aretirani Kuchelmeister, ki je z ponarejenimi menicami ogoljufal stranke za en in pol milijona kron.

Lvov, 29. okt. V Stanislavu so bili včeraj povodom volitev v delavsko bolniško blagajno izgredi. En učenec je ubit, en policaj nevarno ranjen. Vojaštvo je vdušilo izgrede.

Sofija, 29. oktobra. Knez Ferdinand dobiva pisma, v katerih se mu

grozi s smrtjo, ako se ne odpove prestolu. Po deželi je raztresenih na tisoče brošur, v katerih se zahteva združenje Bolgarije s Srbijo. Na tukajšnjem dvoru menijo, da je Cankov v zvezi z zarotniki, ki so umorili srbskega kralja Aleksandra in da to gibanje podpira kralj Peter, da bi zagospodoval tudi nad Bolgarijo.

Carigrad, 29. okt. V slučaju voj-ske z Bolgarijo, meni turško vojno ministrstvo, da bo Bolgarijo premagala s tremi vojnimi kori. Prvi kor bo šel preko kraja Mustafa Paša, drugi preko rodopiških gora in tretji bi šel naravnost na Sofijo.

Bilbao, 29. oktobra. Pri včerajšnjih nemirih je bila neka ženska ubita, 15 oseb je ranjenih. Oddanih je bilo 300 strelav.

London, 29. oktobra. Vse vlasti so popolnoma edine v tem, da bodo podpirale reformni program Avstrije in Rusije v zadevi Macedonije.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji kračni tlak 738,6 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah, v mm.
28. 9. zveč.	734,8	10,4	brezvetr.	pol. obl.	
29. 7. jut.	734,7	7,0	sl. jzab.	megla	0,0
2. popol.	733,4	13,9	sl. jug.	del. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 9,2°, normale 8,3°.

Dunajska borza

dné 28. oktobra

Skupni državni dolg v notah	100,30
Skupni državni dolg v srebru	100,05
Avstrijska zlata renta 4%	119,70
Avstrijska kronska renta 4%	100,20
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92,50
Ogrska zlata renta 4%	118,25
Ogrska kronska renta 4%	97,80
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89,20
Avstro-ogrsko bančne delnice	164, —
Kreditne delnice	66,75
London vista	239,30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117,17 1/2
20 mark	23,46
20 frankov	19,66 1/2
Italijanski bankovci	95,25
C. kr. cekini	11,33

Žitne cene

dné 27. oktobra 1903. (Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K — do —
» » april	7,68 » 7,69
Rž za oktober	» » »
» » april	6,58 » 6,59
Oves za oktober	» » »
» » april	5,40 » 5,61
Koruz za maj 1904	5,29 » 5,30

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 7,75 do 8,30
Rž južne železnice	7,90 » 8,30
Rž	6,60 » 6,75
Ječmen	6,50 » 7,40
» ob Tisi	6,10 » 7,20
Koruz ogrska	6,50 » 6,70
Cinkvant	7,90 » 8,25
Oves srednji	5,75 » 6, —
Fizol	6,25 » 11,50

V najem se išče

za februar 1904, eventualno tudi takoj v predmestju ali v okolici Ljubljane, če mogoče ob veliki cesti ali bližini železniške postaje 1423 3-1

mala hišica z vrtičkom

katera se eventualno tudi kupi. Prednost imajo hišice z dvema stanovanjema. Ponudbe pod »Penzijonist« na upravnistva lista.

Oklopju slična barva za zidovja, katere boja je nespremenljiva, stalna, novitna tudi proti vplivu svetlobe, apna in vremena, ter neodkršljiva, je priporočljiva posebno stavbinskim podjetnikom, zidarskim mojstrom, hišnim posestnikom itd. Poraba je tako preprosta, da lahko vsakdo sam z njo prevleče vnanje dele poslop-jinega zidovja. Edina prodaja pri trvdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 524 10 11-3

Lepo in suho stanovanje

se odda s 1. januarjem na Vrhnik, sv. Pavla cesta št. 248. Stanovanje obstoji iz 3 sob in drugih pritliklin; poleg hiše je tudi vrt. Več pove l. Ogrin ravnotam. 1400 3-2

1422 1-1 **Zahvala.**

V ime žalujčega sorodstva zahvaljujem se presrečno za vse znake sožalja, ki smo jih prejeli ob nenadni smrti svojega dragega strica, gospoda župnika

Matije Zarnika.

Posebna dolžnost mi je, da izrečem svojo zahvalo čast. domač. duhovščini, predvsem gospodu župniku Janezu Berlicu, prav tako pa tudi duhovnim gospodom iz sosednih in drugih far, ki so prišli izkazati svojemu prijatelju, oziroma stanovskemu tovarišu, zadojo čast. Zlasti se iskreno zahvaljujem pred. g. dekanu Janezu Novaku na ganljivem mrtvaškem govoru raz leco. Naposled ne smem pozabiti domačih pevcev in korporacij, sploh cele nebrojne množice vrtiga bolnj-skega ljudstva, ki je s svojo vdeleto pokazalo kako zelo je ljubilo pokojnega dušnega pastirja. Srčna hvala!

V Ljubljani, dné 29. oktobra 1903.

Dr. Miljutin Zarnik.

Hiša,

enonadst opna, s hlevom in s četrt do pol hektara velikim sadnim vrtom. blizu kake železniške postaje, bolj na samem se išče vzeti za več let v najem, oziroma se tudi kupi

Ponudbe naj se določijo pod »najem 1903« uredništvu tega lista. 1424 3-1

Služba organista in cerkvenika

se odda v Stranjah pri Kamniku sobnemu prostoru, ako tudi ni iz cepljanske sole. Dohodkov je okoli 600 K v buri in denarju. Prostorno stanovanje in vrt. Na stopi se lahko takoj. Oženjeni rokodelci imajo prednost. — Oglašiti se je pri on-dotnemu župnemu uradu. 1412 3-1

Istrsko in laško brinje, pristno istrsko vino in lim (bisk)

ima na prodaj 1417 3-1

Ivan Geržinič, trgovec v Humu, pošta Roč, Istra.

Ljubitelj čaše dobrega čaja zahteva povsodi najfinejši in najboljši čaj sveta

INDRA TEA

Melanža iz najfinejšega kitajskega, indijskega in cejlonskega čaja. Pristen le v izvornih zavojih. — Glavna zaloga pri: **Josip Anžič, lekarnar v Ribnici.** 1252 26-8

Služba cerkvenika in organista

s 500 K letne plače in prostim stanovanjem se razpisuje pri Sv. Križu nad Jesenicami. Prednost imajo oženjeni in rokodelci, zlasti oni, katerih družinski udje so pevc.

Župni urad Sv. Križ nad Jesenicami na Gorenjskem, dné 10. oktobra 1903.

Val. Jakelj, župnik.

1342 3-3

Pri „Levu“

v restavraciji puntigamske pive

na Marije Terezije cesti šte. 16

se dobé vsako soboto in nedeljo **sveže domače jetrne, krvave, rižove in mesene klobase.**

Istotam so na izbero stara in nova vina najboljše vrste, kakor istrsko, goriško, dolensko belo in rdeče. Poleg omenjenih vin se nudi tudi staro hrvaško in štajersko, novo jeruzalemsko, staro ljutomersko in vedno sveže **puntigamsko marčno pivo.**

Za obilen obisk se uljudno priporoča

Valentin Mrak, restavrater.

1419 1-1

Janeza Trdine zbranih spisov

je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi huzarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južno-slovanske zgodovine.

Knjiga, važna za vsakega za-vednega Slovenca.

Cena 4 3-1, po pošti 4 3-20.

Založil L. Schwentner v Ljubljani.

1651 23

Najnižje cene. Največji izbor.

Preoblike. Popravila.

L. Mikusch tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Učenec

se sprejme takoj v špecerijsko trgovino. Naslov pove upravnistvo »Slovenca.«

Prodaj mlin in žago

R. Schnabl v Kamniku.

1414 3-3

Zahtevajte

brezplačno in franko moj ilustrirani cenik z več ko 400 podobami

ur, zlatega in srebrnega blaga in godbenih reči

HANNS KONRAD

tovarna za ure in izvozna trgovina

Most št. 520, Češko.

Nik.-rem. ura gl. 2,50 3.-, 3,50. Za vsako uro 3 leta pism. jam.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za gube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba „MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.

134 253

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Dr. Ignacij Zitač**

Tisk »Kotoliška Tiskarna« v Ljubljani.